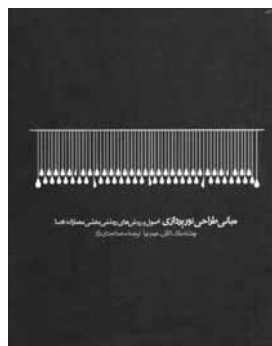

مبانی طراحی نورپردازی

مارک کارلن، جیمز بنیا

ترجمه‌ی محمد احمدی نژاد

اصفهان: نشر خاک

«نورپردازی عنصری بنیادین و در عین حال سخت حصول، در طراحی داخلی است و این کتاب: اصول و مبانی طراحی نورپردازی چنین مضمون پیچیده‌ای را به بیانی موجز و کاملاً تصویری ارائه می‌کند. دو طراح نورپرداز حرفه‌ای این رشته با چندین تجربه بر آن شده‌اند تا مفاهیم و اهداف واقع‌گرایانه‌ای طراحی نورپردازی را به گونه‌ای ساده پوشش دهند تا نوطراحان و دانشجویان از طریق چنین روندی با خلق طرح‌های نورپردازی ساده و گونه‌نما، راهنمایی شوند. نورپردازی به این دلیل در معماری اهمیت می‌یابد که معماری به مثابه دریافتی، در مرحله‌ی اول بصری با حضور نور ممکن می‌شود. درک ما از سایه روشن، بافت، رنگ و بسیاری از عناصر شکل‌دهنده‌ی دیگر همگی وابسته به نور است و تغییر در هر یک از ویژگی‌های نور که تجلی بصری آن را دگرگون کند بی‌شک دریافت ما از فضا را نیز متحول خواهد کرد.

کتاب، اثری برای معماران و طراحان به نظر می‌رسد، زیرا جدا از آموختن روش‌های طراحی و محاسبه نورپردازی فضا و معرفی نرم‌افزارهای مربوطه، این مهارت را برای معمار ایجاد می‌کند که بتواند زبان مشترکی با متخصصان نورپردازی بیابد و روشنی‌بخشی معمارانه‌ای ایجاد شود.

ساختار کتاب به گونه‌ای است که بخش نخست با آموزه‌های پایه در مورد نورپردازی شروع و سپس به جنبه‌های فنی نورپردازی و اصطلاح‌شناسی می‌پردازد. بخش دوم به رویکردهای اساسی یا روش‌شناسی برای گسترش مفاهیم و شیوه‌های موفق طراحی نورپردازی اختصاص یافته است. در مورد پژوهی‌های بخش سوم با مبانی طراحی نورپردازی گونه‌نما در پنج نوع بنا آشنا می‌شویم. مهارت تخصصی شامل اطلاعات ضروری و بیشتر درباره‌ی عملکرد طراح یا طراح تخصصی در رابطه با موضوعات طراحی نورپردازی در بخش چهارم ارائه شده‌اند.

بررسی کتاب نشان می‌دهد که محور اصلی آن مربوط به مباحث طراحی است، نه مباحث مربوط به فناوری یا اصطلاح‌شناسی. در کتاب حاضر طراحی به منظور توسعه‌ی مفهوم نورپردازی و انتخاب و جایگزینی نور افشان‌ها برای رسیدن به نتیجه‌ی مطلوب، تعریف و در نظر گرفته شده است.

فناوری نورپردازی (و اصطلاح‌شناسی مربوط به آن) تا جایی که به آشنایی یا با مفهوم طراحی در روش‌شناسی کتاب کمک می‌کند، مورد توجه قرار گرفته است. نویسندگان پس از فصل مقدماتی همان‌طور که گفته شد به اصول اساسی طراحی نورپردازی در چهار بخش پرداخته‌اند. در فصل‌های دوم تا ششم به جنبه‌های فنی نورپردازی (و اصطلاح‌شناسی مربوط به آن) اشاره شده است، چشمه‌های نور (و استلزام‌ها و مفاهیم ضمنی مربوط به رنگ آنها)، نورافشان‌ها، جابه‌جا کردن و کنترل‌ها، نورپردازی طبیعی و برآوردها (شامل فنون تجربی) از جمله عوامل فنی هستند که مورد بحث قرار می‌گیرند.

در فصول هفتم تا نهم یک رویکرد اساسی یا روش‌شناسی برای بسط مفاهیم و شیوه‌های موفقیت‌آمیز طراحی نورپردازی ارائه شده که شامل ابزارها و فنون نمایش گرافیکی برای نشان‌دادن این شیوه‌های نورپردازی است. هم‌چنین موفقیت و نتیجه‌ی مطلوب (در نورپردازی) به مثابه برآوردن نیازهای بصری کاربردی، دستیابی به نتایج زیبایی‌شناختی رضایت‌بخش و به کارگیری هوشمندانه از فن‌آوری‌های طراحی نورپردازی تعریف شده است.

در فصل‌های دهم تا پانزدهم مسایل مربوط به طراحی نورپردازی گونه‌نما که در هنگام استفاده از نورپردازی در پنج نوع عمده‌ی ساختمان: ساختمان‌های مسکونی، ساختمان‌های اداری و شرکتی، مهمان‌پذیرها، رستوران‌ها، ساختمان‌های درمانی / آموزشی، و فروشگاه‌ها، با آنها مواجه می‌شویم، مورد بحث قرار می‌گیرد.

موردپژوهی برای تشخیص فضاها و اتاق‌های گونه‌نما که در این سنخ ساختمان‌ها به کار برده شده‌اند، ارایه شده است. در واقع بخش سوم، قلب کتاب است، چرا که مسائل طراحی، راه‌حل‌های مربوط به مسایل طراحی و دلایل عقلانی انتخاب این راه‌حل‌ها، به طور مفصل بیان شده‌اند.

در بخش چهارم نیز شامل فصل‌های شانزده تا هجده نیز که به مهارت‌های حرفه‌ای می‌پردازد، اطلاعات ضروری و بیشتری در مورد عملکرد و یک طراح یا طراحی تخصصی در ارتباط با موضوعات طراحی نورپردازی ارائه شده است.

هدف کتاب آن است که براساس آموزه‌های عمل شود، نه اینکه فقط خوانده شود. مثال‌های مربوط به موردپژوهی و تمرین‌ها، کاربست‌های طراحی نورپردازی گونه‌نما را نشان می‌دهند. فراتر از این مثال‌ها، طراحی نورپردازی به طور فزاینده پیچیده و چالش برانگیز است، حتی برای آگاه‌ترین متخصصان.

هدف کتاب این نیست که خوانندگان آن را برای مواجهه با این مسائل پیچیده آماده کنیم، بلکه بیش‌تر ایجاد زمینه برای درک مفاهیم، فنون و اهداف واقعی طراحی نورپردازی تا آنجا است که همکاری با یک متخصص طراحی نورپردازی به بهترین نتایج ممکن منتهی می‌شود. خواننده باید توانایی برقراری ارتباط با مقاصد طراحی را به همان شیوه‌ای که طراحان نورپردازی آن‌ها را به کار می‌برند، داشته باشند. مهارت‌های مربوط به برقراری ارتباط با مقاصد طراحی مستلزم درک مفهوم طراحی نورپردازی است، و کسب چنین چیزی باید یکی از اهداف اصلی آموزشی در کار با این کتاب باشد.

همراه با کتاب، مشاهده‌ی موشکافانه و نقد کاربست‌های طراحی نورپردازی نیز امری ضروری می‌نماید. کتاب با این که رویکرد خاصی را برای حل مسائل مربوط به طراحی نورپردازی پیشنهاد داده است، اما باید توجه داشت که روش‌های کاملاً موفقیت‌آمیز دیگری برای حل این مسائل وجود دارند.